

Выкарыстанне вершаў для адпрацоўкі правільнага вымаўлення гукаў

Каб навучыцца правільна, чыста і выразна размаўляць на роднай мове дзецям неабходна чуць правільнае і прыгожае маўленне. Вершы беларускіх паэтаў і малыя формы вуснапаэтычнай творчасці з'яўляюцца найлепшым сродкам для адпрацоўкі ў дзяцей правільнага вымаўлення беларускіх гукаў, дакладнай дыкцыі, галасавога апарату.

Слуханне і выразнае расказванне мастацкіх твораў уплывае на фарміраванне правільнага вымаўлення гукаў ў самастойным звязным маўленні, развівае маўленчы слых і маўленчае дыханне, адпрацоўвае ўменне выкарыстоўваць умераны тэмп і выразныя інтанацыі.

Вершаваная пабудова твора дапамагае дзіцяці расказваць яго без асобых намаганняў, захоўваючы пэўны рытм. Рыфма палягчае запамінанне паэтычнага твора, спрыяе дакладнаму і правільнаму вымаўленню гукаў.

Адзначым, што педагог выкарыстоўвае вершы толькі ў тым выпадку, калі гук у дзіцяці ўжо пастаўлены, але ён не ў дастатковай ступені аўтаматызаваны і замацаваны.

Работу па замацаванні правільнага вымаўлення гука можна планаваць як уранку, так і ў другую палову дня. лепш, калі яна будзе праводзіцца з кожным выхаванцам па-асобку. Гэта тлумачыцца тым, што ўзровень вымаўлення пэўнага гука кожным асобным дзіцём неаднолькавы.

Разам з тым, вершы пашыраюць уяўленні дзіцяці аб навакольным свеце, спрыяюць рзвіццю ў выхаванцаў інтанацыйнай выразнасці маўлення.

Шыпячыя, санорныя, свісцячыя гукі часцей за астатнія вызываюць ў дзяцей цяжкасці вымаўлення. Вершаваныя творы з гэтымі гукамі дапамогуць педагогу замацаваць іх правільнае вымаўленне дашкольнікамі

Гукі Ш, ДЖ, Ч, Ш, ШЧ

На шашы і ля шашы

Штохвіліны на шашы

Шумна, як на кірмашы.

Шоргат,

Шорах,

Шум птушыны.

За машынаю машына.

Нешта шэпча

Шына шыне.

Шпак шыкуе

На шыпшыне.

А пад шатамі ў цішы

На ляшчыне спарышы.

У капелюшы спарыш,

Пашукай спарыш, малыш!

Шпарка па шашы ў кашы

Пашыбуюць спарышы.

Шэпча шустрая шаша:

-- не спяшайцеся, ша-ша.

Р. Барадулін

Воўк

Хвошча, хвошча дождж,

Воўк схаваўся ў хвошч.

Хвост пад хвашчом,

А сам пад дажджом.

В. Вітка

Пасярод двара

Пасярод двара – гара,

На вяршэчку – сані.

А хто што дастане –

Гаварыце самі.

Сонечка – саначкі,

Верачка – вяровачку,

А малы Іваначка –

Скорагаворачку.

В. Вітка

Снегам шорсткім, свежым

Заваліў дарожкі снежань.

М. Пазнякоў

Па шумлівай, вірлівай шашы

Трыццаць тры самазвалы прайшлі.

М. Пазнякоў

Мяшкі вавёрка восенню пашыла,

Грыбоў, арэхаў, шышак насушыла.

М. Пазнякоў

Мышка ў шалашы

Сенам шапаткім

У шалашы,

Мышка шустрая,

Уночы не шуршы.

М. Пазнякоў

- Чапля чорная ўначы

Дзюбу чысціла ў руччы.

- Чорных чапляў не быва!

- А ты слухай і маўчы!

Бо навокал крумкачы

Заспявалі: чы-чы-чы!

-Крумкачы так не спяваюць!

- А ты слухай і маўчы!

Пад ялінкаю квачы

Зайкам мазалі лычы.

- Дык зайцы ж лычоў не маюць!

- - А ты слухай і маўчы!

С. Сокалаў-Воюш.

Мой дружок

Сеў дружок мой

На лужок,

На ўзлесак-беражок,

З'еў дружок мой

Піражок

І зайграў сабе

Ў ражок.

Туі звяры, пачуўшы, выйшлі, Селі побач

У кружок.

С. Валодзька.

Гукі Р, Л

Рак

Рак поўз паўз барак,

Сустракае рака грак:

--Здароў, рак, дай руку,

У раку завалаку.

В. Вітка

Кобра

Улавілі кобру,
Пасадзілі ў торбу.
Калі ў торбе кобра –
Гэта вельмі добра.

В. Вітка

Скача грак

Так і сяк
Наўскасяк
Скача грак
Кракавяк

Скача так
З грачыхаю,
Што шпак
Ад пылу чыхае.

Ул. Скарынкін

Крот

Хадзіў певень на падворку
І знайшоў сорагаворку:
Падрыў крот
Крывы плот,

Рые норку

Ў агарод.

Трэ пастрашыць недарэку:

--Ку-ка-рэ-ку! Ку-ка-рэ-ку!

Затаіўся ў норцы крот –

Як зямлі набраў у рот.

В. Вітка

Летам Тамара

Гербарый сабрала

М. Пазнякоў

Караліна Валеру

Падарыла акварэлі,

А Валера Караліне

Падарыў букет вяргіняў.

М. Пазнякоў

Вырасцілі Фрол і Лора

Боб, фасолю, памідоры.

М. Пазнякоў

Расцвілі ў бабулі Фросі

Гладзяёлусы і флэксy

М. Пазнякоў

Забялела грэчка ў полі,
Загулі над грэчкай пчалы.

М. Пазнякоў

Рэк закрыўшы берагі,
Красавік заліў лугі.

М. Пазнякоў

Крочыць водарным верасам
Шчодры, радасны верасень.

М. Пазнякоў

Вецер рад у лістападзе
Пагуляць у голым садзе.

М. Пазнякоў

Варона

Выхвалялася варона:
--Я живу ў зялёнай кроне клёна.
Хутка восень завітала,
Крона клёна голай стала.

М. Пазнякоў

Акуляры

У Варвары – акуляры,
Акуляры да твару Варвары.

М. Пазнякоў

Бандэроль

Бандэроль брат Браніслаў

Барысу з Браслава прыслаў.

М. Пазнякоў

Варона

-- Кар-р! Кар-р-равул! --

Закаркала варона.—

На др-р-рэва лезе Р-р-рома.

Тр-р-рэба Р-р- Рому р-ратаваць,

Бо зваліцца не мудр-р-рона

І руку зламаць.

М. Пазнякоў

Гукі С З Ц

Повен хлявец

Белых авец.

Добра жывецца,

Лёгка жуецца.(Зубы.)

В. Вітка

За тры вазы дзеразы

Купіў тата тры казы.

А ці кожнаму вядома —

Па чым козы ішлі дадому? (па дарозе, па зямлі)

В. Вітка

Шэсцьдзесят

Сарачанят

Пагуляць зайшлі

Ў дзетсад.

В.Вітка

Зай на ўслончыку сядзеў,

Зай на вуліцу глядзеў.

Пагуляць Зай папрасіўся.

Дзед падумаў,

Пагадзіўся.

В. Лукаша

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ